

Cirkulärnr: 2005:7
Diariernr: 2005/0198
P-cirknr: 2005-2:3
Nyckelord: Konflikt
Handläggare: Roland Olofsson
Avdelning: Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Sektion/Enhet: Förhandlingssektionen
Datum: 2005-01-27
Mottagare: Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen i Skåne respektive Västra Götaland
Medlem i Pacta
Personalfrågor
Rubrik: Erfarenheter från konflikten med Kommunal våren 2003
Bilagor: Utkast till slutrapport från konfliktarbetsgruppen

CIRKULÄR 2005:7

2005-01-27

Arbetsgivarpolitik: 2005-2:3
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Förhandlingssektionen
Roland Olofsson
Nyckelord: Konflikt

Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen i Skåne respektive
Västra Götaland
Medlem i Pacta
Personalfrågor

Erfarenheter från konflikten med Kommunal våren 2003

Bakgrund

Det har nu snart gått två år efter den omfattande arbetsmarknadskonflikten med Kommunal. Konflikten, som avsåg såväl landsting och regioner som kommuner, blev kännbar främst inom den primärkommunala sektorn. Den innebar varsel och öppna konflikter i form av strejk hos landets samtliga kommuner. I några kommuner var det fråga om begränsade strejker men de flesta kommunerna blev föremål för näst intill totala strejker (undantag bl.a. för äldre- och handikappomsorgen). Initialt var de mer omfattande strejkåtgärderna tidsbegränsade men i slutskedet av konflikten skulle varslade åtgärder fortsätta tills överenskommelse hade träffats. Dessa, icke tidsbegränsade åtgärder, kom bara att fortgå i tre dagar eftersom överenskommelse kunde träffas. De i konfliktens slutskede varslade sympatiåtgärderna avseende kollektivtrafiken kom heller inte att utlösas.

Strejkerna innebar stora problem för flera av de verksamheter som kommunerna ansvarar för. I synnerhet var det barnomsorg, skola och tekniska verksamheter (avfallshantering och VA) som till följd av strejkerna fick de största bekymren. Andra konfliktåtgärder t.ex. nyanställningsblockadens konsekvenser kom att ge bekymmer för bl.a. äldre- och handikappomsorgen liksom för personlig assistans.

Konflikten ledde också fram till motsättningar mellan strejkande arbetstagare och förtroendevalda i kommunerna. Motsättningar som i de flesta fall var marginella men som i andra fall var betydande och som bl.a. lett fram till att förtroendevalda, av olika skäl, avgått från sina uppdrag. Dessa motsättningar hade ofta sin grund i att förtroendevalda tog fasta på att fullgöra sin roll som ansvariga för verksamheten och därvid bl.a. fullgjorde uppgifter vilka gjorde att verksamheten till viss del kunde upprätthållas. Särskilt uppmärksammat var i sammanhanget upplåsning och låsning av skolor.

Sveriges Kommuner och Landsting

118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20
Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50
E-post: info@skl.se, www.skl.se

Det framkom under det att konflikten pågick att det fanns skillnader i uppfattningar mellan Kommunal och deras medlemmar å ena sidan och arbetsgivarna å den andra vad gäller förtroendevaldas situation, deras rättigheter och skyldigheter under en arbetsmarknadskonflikt inom det egna ansvarsområdet. Skillnader som av allt att döma kvarstår även efter det att förhandlingarna avslutats och konflikten har blåsts av.

Tvisteförhandlingar

Som en följd av konflikten uppkom också, på det lokala planet, ett mycket stort antal tvister. Tvisteförhandlingar, som mestadels påkallades av arbetstagarparten, och som avsåg bl.a. påstådda brott mot varslade åtgärder, påstådda brott mot huvudavtalets bestämmelser om skyddsarbete liksom påstådda brott mot Lagen om anställningsskydd (LAS). Även de kommunala arbetsgivarna påkallade tvisteförhandlingar som vanligen avsåg påstådda brott mot avtalets varselregler respektive mot avtalets bestämmelser om tillåtna stridsåtgärder. Några av tvisterna aktualiserades för centrala förhandlingar medan huvuddelen av tvisterna ”vilade” på det lokala planet i avvaktan på vad som skulle hända med de centralt aktualiserade.

I Arbetsgivarnytt nr 36/03 (daterat 2003-06-25) angavs bl.a.

”I anslutning till att parterna godkände medlarnas slutliga hemställen tillställdes parterna av medlarna en särskild skrivelse. I denna angavs bl.a. följande: --- förutsätter vi dels att alla konfliktåtgärder omedelbart upphör dels att parterna fortsätter överläggningarna rörande tvister med anledning av konflikten med inriktning att lösa dessa direkt mellan parterna.

Vi har under hand fört överläggningar med Kommunal med avseende på de tvister som uppkommit. Dessa överläggningar kommer inte att kunna slutföras förrän efter semesterperioden. Det är en gemensam målsättning att kunna lösa tvisterna direkt mellan parterna och att lösningarna ska bidra till klarlägganden i flera avseenden. Därmed också att tydliggöra innebörden av mellanvarande avtal (bl.a. KHA och KAF).”

Dessa förhandlingar kom av flera skäl att bli mycket utdragna och överenskommelse kunde inte träffas förrän den 22 mars 2004. Överenskommelsen förutsatte bl.a. ett fortsatt arbete i en partsgemensam arbetsgrupp.

Uppföljning av konflikten

Jämsides med att tvisterna hanterades genomförde Svenska Kommunförbundet, i syfte att göra en utvärdering av konflikten, tre enkätundersökningar. Dels en allmän enkät som ställdes till samtliga kommuner, dels en enkät avseende barnomsorgsverksamhet och dels en enkät avseende VA-verksamhet. Enkätsvaren har sammanställts och i annat sammanhang delgivits kommunerna.

Enkäterna kompletterades med en kvalitativ undersökning i form av djupintervjuer i fyra av de kommuner där konfliktåtgärderna var mycket omfattande. Intervjuerna gjordes med såväl förtroendevalda som vissa chefer i de utvalda kommunerna. Rapport från denna undersökning har i annat sammanhang delgivits kommunerna.

Resultatet av enkäterna och djupintervjuerna gav för framtiden viktiga kunskaper. De gav dessutom underlag för den diskussion som behövde föras med Kommunal om hur förhålla sig i eventuella framtida konfliktsituationer. Det fanns ett antal frågeställningar som i det avseendet behövde klargöras. Till dessa hörde de förtroendevaldas utsatthet. Dit hörde också frågor om områden där konfliktsituationen kan få orimliga konsekvenser för svaga och utsatta personer. Men framför allt vad som framkommit som problematiskt d.v.s. oron, oklarheterna, otydligheterna, förvirringen och motsättningarna.

Den partsgemensamma arbetsgruppen

Den partsgemensamma arbetsgruppens uppdrag formulerades enligt följande:
”Under den tid som konflikten pågick (inklusive stadgad varseltid) uppstod oklarheter i flera avseenden. De kan delvis förklaras av olika partsintressen. Respektive part har gjort och gör egna uppföljningar av konflikterfarenheterna. I samband härmed kommer oklarheter, otydligheter etc. att komma fram. Till en del bör dessa problem kunna åtgärdas av parterna gemensamt.

Parterna är därför ense om att tillsätta en partsgemensam arbetsgrupp. Arbetsgruppen ska bestå av två representanter från respektive arbetsgivar- och arbetstagersidan.

Arbetsgruppen ska, med utgångspunkt från konflikterfarenheterna, föra diskussioner och i de delar det visar sig möjligt redovisa gemensamma uppfattningar liksom göra förtydliganden i syfte att skapa klarhet inför kommande avtalsförhandlingar. Arbetsgruppen ska i sammanhanget ägna särskild uppmärksamhet åt de i §§ 3-5 nedan angivna frågorna liksom under förhandlingarna och konflikten företagna åtgärder, som innebar åsidosättande av varseltider enligt gällande KAF.

Arbetsgruppen förutsätts arbeta skyndsamt och resultatet, som även kan innefatta förslag till ändringar i de övergripande avtalen, ska skriftligen delges parterna senast 2004-09-30.”

De frågor som arbetsgruppen skulle ägna särskild uppmärksamhet avsåg skyddsarbete, de förtroendevaldas ställning samt otydliga varsel och partiella stridsåtgärder.

Gruppen har, i enlighet med uppdraget, fört omfattande diskussioner utifrån de erfarenheter som bl.a. kommit fram vid de uppföljningar som gjorts. Diskussionerna, som varit värdefulla, har visat att det i vissa avseenden inte fanns gemensamma uppfattningar. Det gällde bl.a. den uppmärksammade frågan om de kommunalt förtroendevaldas rättigheter och skyldigheter under konflikten. Även frågan om partiella strejkåtgärder var en sådan där någon gemensam uppfattning inte kunde nås.

Den partsgemensamma arbetsgruppens rapport

Arbetsgruppen hade sitt slutsammanträde i september 2004 då tanken var att en slutrapport skulle sammanställas. Vid sammanträdet stod klart att någon slutlig rapport inte skulle hinnas med före den 30 september varför gruppen fick förlängd tid för färdigställande av rapporten. Det embryo till slutrapport som tagits fram vid slutsammanträdet skulle kompletteras, formuleras och renskrivas.

Från arbetsgiversidan hade vi efter slutsammanträdet, grundat på vad där framkommit, skrivit fram ett förslag till slutrapport. Vårt förslag innehöll bl.a. att i de delar där vi hade olika uppfattning gavs utrymme för respektive deltagare i arbetsgruppen att framföra sina synpunkter. Kommunal menade, att eftersom det i flera viktiga avseenden inte fanns någon enig uppfattning, fanns heller ingen grund för en gemensam rapport. De ytterligare kontakter som vi har haft med Kommunals företrädare har inte lett fram till någon enighet i frågan.

Eftersom det nu framstår som klart att det inte blir någon gemensam rapport bilägges för kännedom vårt förslag till slutrapport (inklusive bilagor till denna) bilägges. Vi vill betona att det är arbetsgivarrepresentanternas förslag till rapport.

Konflikthanvisningar

Med hänsyn till från medlemmarna inkomna synpunkter och de centralt förda diskussionerna kommer en översyn av våra konflikthanvisningar att göras.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Förhandlingssektionen

Staffan Löwenborg

Roland Olofsson

Bilagor: Utkast till slutrapport från konfliktarbetsgruppen